

I. N. 3.

IN VERBA PHOCYLLIDÆ

De

QUATUOR
GENERIBUS
MULIERUM,

COMMENTATIO,

Qvam

Sub FORMA DISPUTATIONIS
Venia Ampl. Fac. Phil. in Acad. ad Auram,
PRÆSIDE
Viro Clarissimo

M. CHRISTI ERNO
ALANDRO,

Eloquentiæ Professore Regio & Ord.
h. t. Decano spectabili,
Præceptore & Promotore, summa animi
reverentia ætatem observando.

Speciminis loco,

Publico examini modetè sicut

LAURENTIUS N. OWJSZI
Biörneburgensis,

In Audit. Max. die 20 Aprilis, A. 1698.

Impr. apud Jo. LAURENTIU WALLIUM.

S. R. M.^{TIS}
SUMMÆ FIDEI VIRO,
Reverendissimo in CHRISTO
Patri ac Domino,

**DN. JOHANN
GEZELIO,**

S. S. Theologiæ DOCTORI
Celeberrimo,

Inclutæ Diœcesis Aboënsis
EPISCOPO

Famigeratissimo,

Academiæ ibidem
PRO-CANCELLARIO
Amplissimo,

Mæcenati meo Maximo,

FELICITATEM ET ANNOS!

Vox agna petit calamus; dubia sed fluctuat
unda,

Chara cū Patrē, nominat bac humili.

Nozimus haud canticos Patres nisi magna decere;

His cum destituor, parva dedisse volo.

Musas cum soleas miti acceptare favore,

Hinc fultus magno, dedico parva Patri.

Cuilibet es dudum Patronus Maximus arti,

Vilia Patronus dona clientis amat.

Aspicias igitur placidis, obtestor, ocellis

Primitias genii, quas tibi scribo mei.

Hoc volui pridem specimen deponere mentis

(Quod licet haud equum sentio) moriger &:

Scilicet ipse dabas mihi dulces ore loquelas,

Tentarem ut studii, sistere signa mei.

Prodeo sic tandem Patrono prima Benigno

Ingenii portans, haecce pericla mei.

Des veniam chartæ, titulo quæ cernitur isthor,

Obsequij nostri jam documenta ferens.

Sublatas, oro tendens ad sydera palmas,

Felix ut vigeas, semper in orbe Pater.

REVER. TUÆ ETERNITATIS

Devotissimus Cultor

LAUR. Qwist.

Super eruditam
DE FEMININA INDOLE
Dissertationem,
Jubenis Pereximii ac literatissimi,
DN. LAURENTII OBBEGESI

Amici perdilecti,

Ad joca, quæ cernis Muliebris tur-
ba, venito,
Et genium disces quælibet inde
tuum.

Instar *Egri*, formâ & phaleris ovat una
superbis;

Vector ab hac timeas: calcitrat illa pede.
Altera de *Canibus* nimium trahit; Hospes,
& illi

Occursare cave: dentibus ista nocet.
Tertia (qui lordes fugitis, ne tangite
iceropham)

Et jacet, & graditur cū *Sue* plena luto.
Eſſe *Apibus* simili Quartæ dedit alma cre-
atrix;

Matribus est cunctis illa petita nurus.
Hæc ſi Tetalis mansura eſt, Autor amice,
Non Te curarum pœnituisse potest.

Joculari epigrammate ludeb.

TORST. RUDEEN.

Öfver

Den Ehreborne, heoerlige och Wälärde
Herr QURENZ QWJSZ
Berömmelige Framsteg/

Då han detta sin mästra Wärck i kluget frambrag
och hederligen försvarade

Hwad knapt sielf Gracien, vår Wisdoms
första Moder/
Förståde / och Helicon fund finna bland sin
Skatt ;

Hver wjd den ståtre Rom med blygset nederfall
Sitt höga Åhre - eos med sine Marmot Broder ;
Hwad och den senre Tidh! Öwertihetens Broder ;
För swaller sagit om des Lära möte med skatt/
Des rena väsend stängt i glömskås duncke natt/
Men billigt stannar här / och vid dem siefwe loder ;
Det hal Herr QWJSZ ! ob lärd Ehr
obesparde Blit;

Då Ehr Förfarenhet Ehr styrmelose Slijt/
Ob swertrygar at som ytter Delen wäfar
En stor skiljachrigheet / bland alla/ så och är
En Sinnen alla eenschwars Prägel kryppen bår.
En oföröfvaad Frögd/ iag wie Ehr mäda lösar !!

Således sig i hastighet uttrude hans
förbundne Studer Cammetad

GABRIEL JUSLENIUS.

Sangvinis & eruditionis gloria
maxime commendabilem

Pereximum atque Praestantissimum

Dn. LAURENTIUM QWJSQ^E
Biörneb.

Fautorem & Amicūn meum appri-
mē dilectum,,

Dum

Turaxoyga Diar suam, arcanis Græcorum
erutam, publice defenderet,

ELEGIA.

Multa quidem scripsi, juvenis, fervente
Thalia

Carmina, dum sociis vota secunda dedi;

Vix tamen ulla pari mihi sunt deducta calore,

Quam quæ syncero, jam Tibi corde fluunt:
Pluribus ante alios nam sum tibi nexibus uni-

Implicitus, studii totus amansque tui;

Tu nostrum simili studiū pietate vereris,

Filius affectu quo colit ipse patrem,

Per Istrum sic sancte animis jam jungimur
actum,

Cumque die solitus, crescere fidus amor.

Nunc quia fama refert Grajas te volvere chartas,
Atque brevi mentis dona probanda dare.

Cau.

Causa gravis suberit, lætas mihi fingere voces,
Inqve rudes subito, cogere verba modos.
Ut tua felices faciunt hæc cœpta Parentes,
Exhilarantque piam, dona subacta domum,
Læticæ spirant mihi sic O candide odores
Dantque locum calido pectore pauca loqui.
Sic juvat in triviis multos posuisse labores,
Prima nec ætatis, perdere puncta suæ;
Sic juvat Auraicas didicisse fideliter artes,
Sic motum studiis incubuisse juvat;
Sic grajos Latiosque juvat coluisse Poetas,
Atque juvat Pindi sic adamasse rosas:
Possit ut in sacra cultor virtutis arena,
Ingenium Doctis rite probare viris.
Præstat id eximie præsens doctissimus Auctor,
Pectoris ardoris, portio prima mei.
Dum de Grajogenis loquitur mulieribus apre
Depingens illas, moribus usque suis.
Sed quod erit tibi præsentis non triste laboris
Subiectum mulier, crede mihi omen haber,
scilicet ut veniat tibi tandem pulchra laborum
Fœminæ solamen, Præmium & usq; Decus,
Quæ pia, casta, pudica, bonis virtutibus aucta
Ut Tibi contingat, corde calente precor.
Summe Deus juveni benedic virtutis amanti
Nominis inque decus, ditige cuncta rui!
Amicissimo animo, calamo quamvis tu-
multuarior, Arctopoli missa,

à
GEORGIO Ståhlberg.

PHOCYLL:

KΛὶ Τέλε Φοκυλίδεω. πέρων ἀπὸ τῶνδε γι.
νεγκ

Φῦλα γενουκεῖαν, ἡ μὲν κινήσ, ἡ δὲ μελίσχη,
ἡ δὲ σύνει βλοσσορῆς, ἥδ' ἵπτας χαττέσχη.

Εὐφορῷ ἡδὲ ταχεῖα, πειδρού ἐδὲ αὐτόν.

ἡ δὲ σύνει βλοσσορῆς, εἰτ' ἄρ κακή, δέδε μὲν ἔωθλη.

ἡ δὲ κινήσ χαλεπή τε καὶ αγελα. ἡ δὲ μελίσχη,

οἰκονόμη τε ἀγαθὴ, καὶ θητίστας ἐργάζεται,

ἥς εὐχει φίλη ἐπιφέρει λαχεῖν τάπεις ομερόεντα.

um monita B. L. plurima, eaque
salubria, & ad recte vivendum
vitam maxime conduceantia, do-
cis Veteres, dederint, inter illas
non ultimum occupat locum, quod
Ovidius reliquit lib. 3. de arte:

Quod latet ignotum est, ignorin nulla cupido,
Frustris abest facies, cum bona teste caret
Talicet & Thamyrim superes & Orpheacantu,
Non erit ignoræ, gratia magna lyræ.

Quo dicto licet aliorum tendat pericu-
lose artis Magister non optimus, instillare cau-
men atque inculcare videtur non sufficere, et
nunquam & corpus literis descendis fatigare,
omnesque nobis continuis lucubrationibus ex-
trahere: sed requiri etiam ut specimen quo-
dam, veluti suo testimonio, id declaretur, ne
omnia nobiscum moriantur, & cum vita remo-
pore memoria nominis demittatur: alias etiam
dubium foret, num vera suæ fama perfrue-
nentur, quicunque studiorum molestias fortius
devoravere, nisi hoc modo in lucem prodeun-
tes, cum ex hujusmodi documento, quisquis
quâ suum ingenium dignoscatur, meritis lau-

dibus madefarentur. Curiosos etiam videmus
homines, statuas erigere sui corporis simula-
cra, ut nos ad virtutum nostrarum effigiem
relinquendum concirent: adeoque scire tuum ni-
hil est, nisi te scire hoc sciatur alter. Hac ergo ra-
cito, diuque inter metum & spem suspenso a-
nimo, utpote nullius matura scientiae, mihi
conscius volueans, retinebar primum, tan-
dem tamen operulam banc in materia ni-
fallor satis nobili, & subtili vulgare sustinui.
Videatur equidem & tempus a quo buc pri-
mum accessi, & etiam facultas, qua DEUS,
T. O. M. me ad hac usque tempora benignus
dignatus est, postulasse, ut prius etiam ti-
rocenium deponerem, sed cum Tritum hoc veri-
tatem obtineat: Omnis commoditas sua ferri
incommoda secum. animi cum dolore fatti-
ri necessum habeo, fortuna inconstans ut
sepius esse delusum, quae occasionem bene ge-
rendae rei, incommode dolenda plerumq; pra-
elusit. Denique si hic jam delicias cuique ap-
ponere non potui, ut etiam omnibus placere
impossibile est, rogatur B. L. persuadere velit,
sibi & aliis, in quibusdam etiam voluisse effi-
fatis.

Adveniat sacrum, peto supplex, Nam
ab alto,
Cœptis adspicans, suavitate inde meis!

CA

CAPUT PRIMUM.

2

De Philosophia Symbolica & hieroglyphicæ,
Logis, Apologis, Mythis, Ænis, Ænigma-
tibus & Gripis.

L iplanum hoc Phocyllidæ, quod syn-
tagmati nostro dedit occasionem,
cum primis nobis insinuat, à pri-
scis traditam philosophiam, hieroglo-
phicis signis, sacris & symbolicis mo-
numentis, adumbratam. Qvippe, scul-
ptis rerum animaliumque figuris, va-
rias res, præclara sapientum dicta, sen-
tentias, imo & ipsos homines, literis
neglectis, expressere, id unum studen-
tes, ut sapientiam suam, variis adagiis, si-
gnificantibus symbolis, ænigmatum ve-
lis, qvibuscunq; hieroglyphicis notis con-
tentam occulere possent, ne plebejorum
etiam hominum sensibus, obvia, flocci
penderetur. Qvod artificium præcellentis
ingenij, & doctrinae Vir, Goropius Becanus
luculenter demonstrat, in volumine, ubi ve-
tustissimam philosophiam à Noacho, si ijsq; re

A 2

ejus

ejus præsertim Japeto profectam, ac gentibus ad quas DEO duce delati fuerunt transmissam, erudit, exprimens omnium ibilitarum figuram, ad ordinem Alphabeticum cum earum significationibus, quibus Ægyptij præceteris gentibus solerter utchantur, quod etiam ex Hermot. Luciani p. 218. constat ubi hæc extant verba: Τι γαρ ἔπειδε γράμματα γράφοιμεν, ὅππι τῶν κλήρων, ἀλλὰ τίνα σημεῖα καὶ χαρακτῆρας, οἷα πολλά. Αἰγύπτιοι γράφονται, ἀπὸ τῶν γράμματων κυρικεφάλες ἀνθεώπους, Quia si neque literas in sortibus describamus, sed characteres & signa, qualis multa pro literis Ægyptijs pingere solent, canino & leonino capite homines? Hujusmodi figuræ & sculpturas Ægyptios temerè, & citra omnem delectum rebus dedisse nemo arbitrabitur, cui vel Ori Apollinis Niliac hieroglyphicorum facta fuerit copia; rerum enim inter se similitudine & discordia vila & animadversa, tales notas adinvenerunt, ex cogitarantque. Qualem usū etiam apud septentrionales invaluisse populos ex Olai Mag. l. i. c. 21. docemur. Nonnulli, inquit, pro privatis computis, instar

Egg

Ægyptiorum, varijs animalium figuris, pro
literis utebantur; qvorum figuris & scul-
piuris, etiam ipsos homines adumbra-
bant, sentientes scilicet, qvæque anima-
lia ad hominis qvâdam ratione & in-
clinationes & mores accedere; Qvam
ob causam, figuræ cujusque animalis
certas descripsierunt, eisqve, proprieta-
tes vel passiones præfigurarunt, con-
venientes, secundum qvas postea, ta-
lem construxerunt Phisiognomicum
syllogismum: Exempli grat: signa anima-
lis animosissimi & robustissimi sunt hæc fere: ex-
trema habere magna, amplos humeros, pectus
latum, & frontem quadratam: didicerant
hoc, ex animali hæc signa habente, a-
nimosissimo & robustissimo, leone vi-
delicet. Ergo pariter etiam de homine
hujus animalis speciem referente senti-
ebant, experti nullum animal aliquam
convetudine vel more gaudere, cujus
simulachrum etiam in homine non da-
reatur, eiqve accommodari posset, cui
rei calculum suum Arist. in post: ana-
lyt: adjecturus inquit: Quando aliqua
præ-

proprietas in aliqua specie tota est, rume si indi-
viduo alterius speciei, ista inest proprietas, deo-
probatur idem affectus. Veteres ut docel-
orus Apoll: mulierem, quae virum oderit,
ac insidias illius vita tendat, & in amore tantum
adulantem cum vellent demonstrare, viperam
pinxerunt, ipsa enim in coitu mari juncta, os in-
os inserit, post coitū vero interimit, illius caput
morsu amputans. Hominem igne combustum
significare volentes, salamandram pinxerunt;
ipsa enim utroque capite interimit. Homi-
mem comedentem significare volentes, crocodi-
lum pinxerunt, os apertum habentem. Ho-
minem celerem in cursu, verum sine causa
fugientem: cervum & viperam pinxerunt;
fugit enim Cervus visa vipera. Vigilantem
aut custodem significantes, caput leonis pin-
ixerunt, quoniam Leo cum vigilat, habet o-
culos clausos, cum vero dormit tenet reseratos
quod quidem vigilia signum est. Unde non im-
merito ad sacrorum claustra Leones, tan-
quam custodes adponuntur. Refert Plutar-
chus in Tr: de Iside & Osir. Sali in exempli
Minerve & quidem vestibulo, sculptum fuisti
infantem, senem, accipitrem, piscem & po-

stremo equum fluviaatilem, cuius pictura erit hæc interpretatio: o nascentes & morientes DEUS odit impudentiam. Multa simul denotat accipiter ut docet Cuperus in Harpo-
 crate. Infinita talia exempla possumus ex
 ORI, APOLLINIS NILIACI hieroglyphicis hauriri, unde & hæc translata
 sunt ex quibus ingenii & morum similitudinem facile cognoscimus: unde si-
 mul evincimus talia hieroglyphica si-
 gna, temerè adhibita non esse. Neque
 ad exteriores characteres & figuræ
 semper collatum est hoc artificium, sed
 quandoque etiam intra verba confe-
 tum est. Quid enim aliud sibi vult *Apos-*
logus qui est λόγος διπλού λόγου id est aliud
 aperte dicit, quād innuit; est enim nar-
 ratio ficta, de re quāpiam cum attribu-
 tione, πάθεις καὶ θεραπείαι, ut inde ad huma-
 na commoda aliquid eliciatur, ut defini-
 nit (A) quid aliud *logi Aësopici*: cujus-
 modi etiam Aësopo antiquiores delecta-
 ti sunt, ut *Homerus*, *Hesiodus*, *Archilochus*,
Connus, *Cilix*, *Thurus*, *Sybarita*, *Cybissus*, *Libys*

A 4

G

(A) Julius scaliger:

Et alii. (b) Qvorum nisi ad involven-
dam mentem conducunt *Mythi*, ani &
enigmata? qvæ licet idem importare vi-
deantur haud parum tamen interest:
nos tantummodo pingvi Minerva, dif-
ferentias qvas Rethores afferunt, tra-
demus: *Apologus*, dicunt, est adorans,
μύθος tantum τὸν θεόν. (c) *Ennis* est
dictum admiratione dignum, qvod rem
effert symbolicè & sinuose, veluti qui
busdām gyris & Mæandris. *Ænigma*
στροβληματικὸν, προσεκάλυπτον τὸν θεόν.
τῆστον εὐρέων τὴν Διάνεαν τὸ προστροβληματικόν,
προσποίεις χάριν ἐφημέρον: (d) *Conscripterat*
autem Clearchus peculiarem librum de Gri-
phis qui sepius citatur ab Athen: in dicto
libro 10, isque sanxerat ut qui non solvisset Gri-
phum, is extraheret poculum. Omnia hæc
facta sunt ut exicerent, delectarent, &

for-

(b) *Qvorum catalogum videre est apud Voss:*
L. 4. *Instit: Addit: Theo pomum Cic. de L. L.*
l. 1. n. 5. apud qvem dicit innumerabiles fabu-
las inveniri (c) vid: Cornif: ad Heren l. 10
n: 13. (d) *Uit definit. apud Athen: l. 2. Clear-*
chus Solensis Peripateticus.

fortius moverent, prout recte etiam parabola definitur (c) οὐδὲν λητὸν δύοικα μάλιστα περίγυμα τοῖς ὀποκεμένοις θέλεται, τοῦτο δηλωσον εὐρυτέρῳ. Hinc etiam Phocyllides suo ævo, expertus diversissima mulierum ingenia & mores, hāc via nos eadem docere statuit, quatuor illarum potissimas propensiones, ex totidem eliciendas brutis docens, quas investigaturi, imprimis in genere an & quomodo, hominum mores ex brutis investigari possint despiciemus.

CAPUT SECUNDUM.

De Metaphora hominum & brutorum, an & quomodo exinde de hominis inclinatione & moribus possit fieri conjectura.

Fundamentum nostræ tractationis appearat esse rerum analogiam & similitudinem, in qua fundatur Metaphora; porro homo ad brutum, & brutum ad hominem in translato termone saepissimè referuntur. Nec hoc sermonis genus, labium scripturæ s. detrectat:

A §

quod

(c) Didymus ad Hom. Iliad. β. n. 144.

quo minus vitio vertendum est Phocyllidæ, quod eandem viam ingressus sit. Quemadmodum enim Herodes est Vulpes, Ananias paries dealbatus, ita mulier commoda est apis, velox est Equus, torva est sus, morosa Canis. Porro ut Rhetoris est *τέλος εἰκασίας γεωργίου*, ita in translatione formanda, erit naturæ rerum transferendarum gnarus, ne insulsa & inepta, imò falsa fiat translatio: mutuatur ergo Rhetor in hoc passu, & nos in præsenti negotio mutuabitur à Physicis de natura hominum animalium, quæ illi docent, nec illa nisi exercite uia: scilicet, hic habebimus, nihil in illo momento disputantes, sed ad ductum *Portæ in Physiogn.* ubi faciem facies opponit ex uno concessio, faciemus de occulto & inqvirendo conjecturam, ut præit Phocyllidas. Qvam verò & operosum & difficile sit hominum ignotorum mores indagare, cum in eorum animis, tantæ latebræ, tot recessus, impetus, propensiones, torque latitantes affectus sint, ut non primo obtutu cuivis, licet excellentiori præditio

prædito natura, pateant, qvisqvis facile fatebitur. Ast cum penitiori mentis indagine rimati fuerimus, sensibus nostris obvia, innumera communia homini cum brutis esse deprehendimus: atqve magnam convenientiam, multas communes actiones, offendimus: In aliquibus actionibus, ne hilum quidem homini cedunt, in aliquibus etiam vincunt fitqve hoc ut nos Physici docent, beneficio facultatum, quibus illa gaudent, habentia cum sint etiam sensus plerumqve externos, quam homo, acutiores, ut indicant hi versus sequentes:

*Nos aper auditu, nos vincit Aranea tactu,
Vincit odore canis, Lynx visu, simia gustu.*

Internos etiam natura, ipsis acutissimos indidit, ut ratione destituta damnum inde sarcirent. *sensu enim communis*, species sensuum externalium ab objectis acceptas citius recipiunt, illasqve inter aptissimè distingvunt, qvas deinde agitatione vel *Phantasia*, recolunt, expendunt, altiusqve rimantur, denique bene-

beneficio memoriae ad cerebrum, vel quod vicem ejus supplet, deferunt, ubi sic imprimuntur, ut elapso longo temporis spatio, earum recordentur. Miras cernimus aliquorum animalium actiones, ut nos facile in admirationem rapiant, quomodo sine ratione excentur, cum virtutes optimae videantur. Exempli g. Formica videtur crastini die curam gerere maximam, discurrens per locum omnia, anxie lustrat quantitye grana, quibus inventis, in cellas secum asportat, observans ne humiditate pereant, inque fruges excent, quod aliquando videns, soli exciscanda exponit. Non minori prudentia apes gaudent, quae etiam disura pratorum & horitorum flores circumbagantur, unde successus variis exsuctos in cellulas suas inferunt, ex ijs deinde dulcissimum colligentes mel. Mira inquit Sperlingius res est e tanta florum diversitate, dulcia colligere mella, pusilla animalia. Mira res est collectos succos, per longa intervalla, per ventos & turbines ad suos transferre alveos. Mira res est, mollem

in cibis coherere materiam & nec diffluere,
nec excidere lignorem. Sed mirissima res, in-
docta hæc animalia, fabos construere, hexa-
gonis distinctas cellulæ, quis hæc docuit?
quomodo amens bestiola agit prudenter?
Nascitur hæc ars, non discitur. Similiter li-
cet observare in alijs animalibus mul-
tas easque magnas species virtutis, E.
G. pietatis, misericordia, sedulitatis, pruden-
tiae, fidelitatis, & similiūm infinitorum o-
perum, quas præ se ferunt, quid sint quæ-
ritur, num appellandæ virtutes, quæ ra-
tionis videntur effecta? negamus; virtus
nim est habitus, cum recta ratione effectivus,
hacque destituuntur, ergo non sunt, ni-
si simulacra, æmulationes & imagines
virtutum, à sensibus eorum internis
prolatae & productæ. Ita etiam docet A-
ristot. lib. 8. de hist. animalium c. 1. ubi ait,
in jumentis & feris inveniri morales virtu-
tes, & vitia, quatenus eis insunt vestigia
morum hominis, & pro exemplo istarum
umbratilium virtutum inest inquit, eis
urbanitas, feritas, clementia, acerbitas,
fortitudo, ignavia, metus, fiducia, ira, mali-
zia

tie atque prudentia imago, inest multis.
Hinc jam cum bruta suas propensi-
ones celare & oculere nequeant,
quod homini factu minus difficile est,
beneficio rationis & ex composita qua-
dam astutia, facile ex similitudine ex-
teriorum, ad convenientiam interio-
rum concludimus. Idcirco eruturus
quispiam hominum affectus & propen-
siones ex brutis, ad characteres atten-
dere necessum habet, quos natura in
fronte, oculis, totoque vultu effinxit,
certissimè indicantes, partium tempe-
ramenta, potentias, vires, inclinationes,
naturalesque affectiones, inflectentes
& accommodantes te ad animi affecti-
ones: animique sensus, motus, cogita-
ta proferentes, mirando naturæ consi-
lio. Quando autem homo pluribus
animalibus est similis, signa e.g. & E-
qui & simiæ referens, & equi insolentia-
tiam, & simiæ malignitatem ei ruto
affignare possumus: vel si trium simul
speciem repræsentet, illorum etiam
moribus imbutum subsumimus. Igitur
spe-

speciale in his specimen facturi non male sic concludere videmur: *Homo pardus, cavis oculis, male barbae, brevibus cervicibus, parvorum oculorum, rugosis vultus, exactè simiam refert*, cum autem simia sic maligna, ridicula, & turpis, de tali homine similiter concludimus, affirmante id etiam Experientis: *Med. D. Goculenio in Physiogn. p. 32.* Videmus item siccos & subrubros oculos, parvas pupillas, simiarum, Vulpium, gallorum, perdicum, coturnicum, felisque ad iram concitata in aliquibus hominibus, unde malignitatis, technæ, veneris & irarum arguuntur. ex mente cit. Auct. dicto loco. Irato enim oculi sunt rubri, ut Homerus de Achille irato, oculos ejus ardere flammis dixit, & alibi oculos instar ignis resplenduisse Sen. l. i. de ira c. 1 flagrant & micant oculi, multus ore toto rubor. Sed obumbratur aliquando hic affectus a pudore, cum quis pudibundus in loco publico se conspiciendum sistit, vel personam quam reveretur compellaturus, aut eidem responsurus, rubidine vultus oculo

culorumque suffunditur, qva modestiam ostendit & lenitatem; cum tamen ira excandescens, continuis rixis; objurgationibus, acerbissimisque sermonibus domesticos, laborum suorum molestias sustinentes, nihilque commarentes proscindat, qvod experientia probat. *Novi ego inquit Scipio Claramontium duas adhuc viventes mulieres pudibundas in publico, intra domesticos vero lares, gravem maritis & familiæ lib. 6. c. 15. de vultu.* Proh dolor! tales adhuc hodie homines inventiuntur, qui sub dolo so didicerunt vultu virus oculere, de qibus merito dicatur, ut de Caligula Tacitus qvod fuerit :

Immanem animum subdola modestia tegens.
His ita præmissis, proprius ad institutum descendere animus est: si quis autem hic ulteriora desiderat, adeat Claramont: Huartum & præcipue Physiognomum Excellentiss: Joh. Portam: cuius hâc vice non est nobis copia, qui faciem Avis, vel bruti alterius, faciei humanæ ex adverso locat, inde postea de moribus formans judicium.

CA-

CAPUT TERTIUM.

De Muliere ex Ego jubato.

Hanc sub examen vocaturi, non inconvenienter nos facturos existimamus, si ante omnia ad perversas quorundam profanorum hominum sententias, sexum fœmineum impugnantes attendamus. Sunt equidem nonnulli, qui nihil æque, ac hunc sexum tanquam pestem ac luem, generi additam humano, in contumeliam accipiunt, ducentes

mulierem quasi appendicem, neque ad
societatem, vel perfectionem generis.
vitæque humanæ pertinere. Talis fuit
Epiclætus: hic enim in *Enchiridio C: 12.* vocat
γυναικῶν ἄτε πάρεργος. Alii sunt rursum
qui et si hunc sexum non in totum de-
testentur, variis modis tamen ejus di-
gnitati detrahunt: inter illos est ano-
nymus quidam vanissimus, qui sexū
fœmineum, terribilis convitiis, turpis-
simo sermone, magnâ acerbitate & con-
tumelias proscindit, adeo ut mulierem
minus hominem impudenter evomat,
sed rursum viriliter à *Simone Gedocco SS.*
Theol. doctore refellitur. Verum enim
vero nemo tam stupidi sit ingenii, qui
mulierem hominem æque ac virum es-
se nesciat, cum ad ambos propagatio-
nis benedictio spectet: *nonne legisti, inquit*
Dominus, quia, qui ab initio fecit homi-
nem, Masculum & Feminam fecit: item, vo-
cavit nomen eorum hominem, quo die cre-
ati sunt; quamquam alias naturæ, quam
masculus, sit debilioris inconstantiorisq;
quam nobrem mulier eruditur appellatio-

nem fortita à *mollis* : vel à græco μίλη
 hoc est labor, cum multis incommo-
 ditatibus sit obnoxia : tametsi & dentur
 mares, qvavis muliere moliores, & dete-
 riores, ut hic qvam maximè locum habe-
 at tritum : *nemo sine crimine vicit.* Attamen
Fæminam cum primis varium & mutabile
esse quidam dixisse fertur, id est, rem va-
riam, qvæ singulis mutatur & variatur
horis: nam sicut t. mare interdum segnes
ducens aquas est placidum & quietum,
interdum sævissimo ecclii fragore &
procella agitatum, est turbidum & in-
quietum, ita etiam fœminæ variis mu-
tantur ventis & horis, unde illud Si-
monidis, qui decem Mulierum gene-
ra, ex brutis, qvorum mores referunt,
lumpa eleganter fingit dicens: alias
*mulieres formatas ex *Equo*, alias ex*
*Cane, alias ex *Sue*, alias ex *Ape*, alias ex *Si-**

mia, alias ex *Terra*, alias ex *Mustela*, a-

lias ex *Afino*, alias ex *Mari*, alias ex *Vulpe*,

Mulieres ex eqvo formatas, pom-
 posas, magnificas, splendidas & fastu-

ofas autumnae, die muß man in eisern
stangen führen. Ut ait Henr: Decima-
tor ad Syntaxin Phil: Mel:

Qvæ ex *cane*, sunt secundum ejus
mentem maledicæ, procaces, moro-
sæ & pertinaces, semper oblatrantes
sive obloqventes maritis, die haben
das messer in dem Maule/ und krie-
gen bisweilen etwas auf die Scheide.

Qvæ ex *sue*, immundæ sunt; immun-
dities enim proprie est porcorum,
wen die eine Schüssel zu tische bringen
so kan man noch die vorigen Supp-
harin sehen

Qvæ ex *ape*, castæ, sedulæ & dome-
sticæ sunt, omniumque optimas putat-
censens illum beatum, cui Deus talem
largitur.

Qvæ ex *simia*, sunt qvibus congruit
cognitio omnium consiliorum & imita-
tio omnium morum.

Qvæ ex *Terra*, sunt pigræ, semper
sedentes ad focum, gulæq; inservientes.

Qvæ ex *Mustela*, sunt deformes & ruf-

Quæ

tæ, qvalis est color Mustelarum, da man den Teuffel woll mit veriagen könne. ve ba sunt Decimatoris.

Qvæ ex *Aſino* sunt qvæ verberibus volunt corrigi, nihilque recte agunt, ubi verbera cessant, da ein muſt knittel behlegen/ ſo man etwas mit ihuem wil ausrichten.

Qvæ ex *Mari*, ſunt inquietæ, inconstantes, turbulentæ.

Qvæ ex *Vulps*, verſutæ ſunt & callidæ diversisq; præditæ moribus die ſeit Meifter Sūnō im hauſe. Tot jam genera muljerū ille ſtatuit, fed nos continuo hoc adjicimus non ab his idiotismis alienum eſſe ſexum maſculinum: quo minus ſexui fœmineo qvis viuo vertat tantam varietatem. Germani dicunt: Weiber haben lange kleider/ und furhe Sinn. item Finnoes: Wainolla on pitkät hiuxet wan lyhy Mieli.

Non longè autem abfuſſe Phædrum apparet ab hac hypothefi Simonidis & Phocyllidæ, cuius inventum cum ni-

mis sit elegans, non pigebit hic apponere: extat de tribus diversæ indolis filiabus c. 4. lib. 4.

Quidam decedens tres reliquit filias: unam formosam & oculis venantem viros: At alteram lanifaciam & frugi rusticam: Devotam vino tertiam, & turpissimam. Harum autem Matrem fecit heredem senex, sub conditione, totam ut fortunam tribus æqualiter distribuat, sed tali modo: Ne data possideant, aut fruantur; tamen simul habere res desierint, quas acceperint, Centena matri conferant festertia. Athenas rumor implet. Mater sedula Jurisperitos consulit; Nemo expedit. Quod pacto non possideant, quod fuerit datum, Fructumve capiant; deinde que tulerint nihil, Quanam ratione conferant pecuniam. Postquam consumpta est temporis longi mora, Nec testamenti potuit sensus colligi, Fidem ad vocavit, jure neglecto, parens. Seponit mæcha vestem, mundum muliebrem, Lavationem argenteam, eunuchos glabros. Lanifex agellus, pecora, villam, operarios Bodas, jumenta & instrumentum rusticum.

Potrii plenam antiquis apostolicam cadis,
 Domum politam, & delicatos hortulos.
 Sic destinata cum dare velles singulis,
 Et approbares populus; qui illas noverat,
 Esopus media subito in turba corsus:

post pauca

Rogatus deinde solvit errorem omnium:
 Domum & ornamenta, cum venustis hortulis,
 Et vina vetera date lanificæ rusticæ.
 Vestem, uniones, pedissimos & cetera
 Id adsignate, vitam quæ luxu trahit.
 Agros, vites & pecora cum pastoribus
 Donate mochæ. Nulla poterat perpeti,
 Ut moribus quid teneat, alienum satis.

Tres habuit hic senex filias, omnes autem diversæ indolis & morum diversissimorum, unde facile hæc suspicio subteriri posse videtur: Phædrum voluisse ad tres tantum classes, inclinationes muliebres reducere.

At nos hæc vice sequimur Phocylidam, qui fuit philosophus Milesius suppar temporis Thengnidis. & creditur carmen suum parneticum exscriptisse ex libris sibyllinis.

Hic quatvor fingit: atque sub illis sex illa postrema simonidis contineri posse, ducimus. De muliere ex *Equo jubato*, sic Phocyllidas habet, quod sit εὐφορβός μητέρα, οἰδησσούσα εἰδός αείση commoda & velox, circumcursans forma præstante. εὐφορβός est nomen græcum, componitur ἐύ & φέρω & significat portatu & toleratu facilem, agilem, expeditam: potest proinde ad celeritatem & robur corporis spectare, quæ hujus loci est significatio. τῷ Σάρων εὐφορώπον εἰποῖς ἀριστοῖς Φέδομεν onera sinistra parte facilius portamus Alex. Apbrod: l:2. Probl: εὐφορβός significat etiam feracem & fertilem: inde verbum εὐφορέω quod de arboribus frugiferis usurpatum, ab eadem descendit radice. μητέρα secundum est hujus mulieris prædicatum. Mulierem velocem Plautus vocat celocem. celox, Nonio nabigij genus est, à celeritate sic dictum. Plaut. Capit: 4. sec. 2. v. 94. in publica celoce. Livius lib. 21. cap. 17. naves longæ CLX, celoces duodecim. Celeres quoque dicti sunt Eqvites ex nobilissimis familijs lecti trecenti

centi numero, vel à Celere Remi imperfectore,
vel à celeritate munieris sui, vel à Duce:
borum munus erat, circa Regem esse & ba-
statos per urbem seqvī: primi iniēre pugnam &
postremi se receperant. De velocibus dicitur
proverbialiter *Cisio* vehitur: fertur ac si
quadrigas *Jovis* inscendisset etc. ut ait Plaut.
confertur itaqve mulier in hoc cum E-
qvo optimè, cum Equus sit animal agi-
lissimum, & mulieres quædam, agilita-
te gaudeant maxima, quæ etiam illas
decet, modo gravitas adjungatur &
misceatur. Alioquin huc quadrat quod
est apud Plautum *De advocatis Pœn:*
Act. 3. scen. 1.

Liberos homines per urbem modico magis par-
est gradus

Ire. Servile esse duco festinantem currere.

Praesertim in re populi placida, atq; imperfectis
hostibus

Non decet tumultuari. Sed si properabas magis
Pridiè nos te advocatos huc duxisse oportuit.

Ne tu opinere, haud quisquam bodie nostrum
curreret per vias.

Negⁿ nos populus pro cerritis insectabit lapidibas.

Porro mulier ex Eqvo est *circumscripta*, circumcurrentis, vel circumsurgens, inde etiam *perambulans* est circumcuratio, cursus quo circumcurrimus & obimus, *perambulans* adhuc substantivè est locus in quo circumiri potest: dicitur de circulo illo, qui calvariam circumcurrit, item de jambitu in umbone clypei. *perambulans* etiam dicuntur funes, qui retis laqueis ab imo & summo, inditi, ipsum modo contrahunt expansum, modo contractum explicant. Denique adsignatur mulieri equinæ, quod sit *modus actionis* forma præstans & exquisita, propriè Marte præstans, quia venit ab *animus* Mars, usurpatur & de persona & de re. Antequam igitur hæc mulier penitus cum suis moribus dignotci potest, è re omnino est, ut aliquatenus Eqvi naturam in antecessum exploratam habeamus. Docent ergo nos Physici hoc esse animal cum primis generosum, &, ut alias naturas generosas evadere insolentes, ita etiam hujus vehementer superbire. Præcipue Equus phaleris instratus regnis, collo jubani eri.

erigit, atq; valdè superbit & gloriatur,
 sputam ore emitit, maxillas discor-
 qvet, terram ungulis fodit, tremit &
 hinnit, circumspicit qvasi dona sua ad-
 mirans, gressus glomerat superbos. Bu-
 cephalus nudus pro lubitu Eqvisonis regeba-
 tur, regiis vero ornatus ornamentis, nemini
 præter Alexandrum Magnum auscultabat.
 Præterea etiam est beneficiorum in se
 collatorum adeo memor, ut ad qvem-
 libet domini sui nutum ministretur, &
 pro salute ipsius etiam aliquando vigi-
 let. De Mitridate dicunt, qvod somnia ca-
 piens, non satellitibus modo, sed etiam Taur-
 o, Eqro & Cervo, custodiām sui commiserit;
 Advigilarunt bruta hec, & qvodam adven-
 tante, Regem, Taurus mugitu, Equus hinnitus,
 Cervus sua voce ē somno excitarunt. Citan-
 te id Celeb: Phyl: Sperlingio in zoolo-
 gia sua p. 198. si habet Equus peritos do-
 minos, magis iis, qvam imperitis &
 abjectis obtemperat. Adhæc etiam mu-
 sics instrumentis & canticis præter-
 modum delectatur, qvibus auditis, ve-
 hementer exultat, maxillas huc & illuc
 tor-

torquens, præsertim ornamentis instratus regiis, micantibus & crepantibus. Plinius refert Sybaritas docuisse equos suos saltationem, quid in convivis ad tibiae sonum se aptare & movere probè sciverint, non sine illorum maximo damno; Nam Crotoniæ cum ipsis dimicantes, optimis utebantur sibiis, quibus equi illorum commoti, indeque mox furoris quodam afflatu accensi, Equites aliquamdiu reluctantes, sequere habenis rotinenter, in bostryum manus necandos effudere. Denique etiam libidinis furiis agitur, & est animal salacissimum, cum concepto equarum odore, nulla possit vi coegeri, quicquid enim obvium ponitur sternit, imo ipsos sibi tum resistentes homines; his tamen libidinosiores sunt equæ, quarum animum, tempore Veneris, conspecta in aquis forma, tanta occupat rabies, ut naturam quasi deposuisse putas, sicuti sagacitatem E-
quorum Virgilii versus indicant:

*Nonne vides, ut tota tremor pertentet equorum
corpora, si tantum notas odor attulit auras;
At neq[ue] illos frena virum, nec verbera fæna,*

Non

Non scopuli rupesq; de cibz, atque objecta retardant

Flumina, correptos undâ torquentia montes.

Sic fœminam cum capillo tenso, rubeo,
genas habentem majores, collum longius, na-
res patulas, labium inferius demissum, cali-
dam in Venerem, jactantem sui, contentiosam
nimium, sapientem minus, celeber: Med.
D.Gocclenius in physiog. p. 28 memorat.

Mali corvi, malum ovum; insolens eqvus,
elato fœtu gaudet fœmina, qvæ ad mo-
res eqvi se exactè conformans, vesti-
um prætiosissimarum ornatu, eaturu-
que novissimis modis, supra modum
delectatur, collum erigit, magno cum
fastu caput extollit, gressu tacito & su-
spenso incedens, qvasi terram minus
concilcare sustineat, obambulat vel po-
tius circumcursat, ut ab omnibus con-
spiciatur indumentis ornata curiosis,
auro cælata gemmisque, pendentibus si-
mul ex auribus lapillis. Qvem morem
orientalibus fuisse familiarem constat
etiam ex historia sacrâ; an vero æqvè
Romanis & Græcis, dubitari potest, ar-
gu-

mento ex illo Plautino joco: Pœn: Act. 5. l. 2. *Homines digitos in manibus non habent, quia incedunt cum annulatis auribus.* Ut porro equus delectatur canticis ita fœmina ex illo facta musicæ operam dat. Talis erat Sappho in poesi supra modum eruditæ: sed ut ingenio & doctrina præ ceteris eminebat, ita vita infamia nulli secundæ; Amatores enim curiosè perquirerbat, summoque studio ambiebat, & amoris accensa furore, omni lascivie genus, dicto factoque exercebat. Plutarcb. de orac. Pytb. sempronia illi similis fuit, quæ literis grecis & latinis docta psallere & cantare eleganter, quæ probemulier inesse est, libidine sic accensa, ut sepius viros peteret, quam ab illis peteretur. Salust. in Jugurth. Hinc videre est incommoda plurima ex intempestivis saltationibus pullulantia, iisque vacantium animum & corpus turbantia, quare saltationem nimiam ut occasionem, vel etiam organum variorum seqventium malorum, dampnandam minusque admittendam, multi graves viri existimarent. Ex historiis patet Deum aliquando petulantes saltatores magnis

affe-

affecisse pœnis: Anno 1278. in civitate Yo-
 racht ducentis hominibus plures, in ponte
 quodam saltaturi condeniunt, qui, colloso
 cum fragore ponte, in flumen devoluti altum
 aquaque suffocati, miserabiliter pereunt, u-
 no sumianimo in ripam evadente. Anno i-
 tem 1013. ex mirabili Dei succensione,
 accidisse legitur: Quod quindecim fœm-
 ine & viri nocte, natalitis Christi in Cœmiter-
 io ad saltandum concurrebant, omne lascivia
 genus, & spurcis canticis, & illicitis gestibus
 exercentes, quos Pastor loci, nomine Ruper-
 tus, sacra in templo peragens admonerit cu-
 rat, at spurcissimis suis turbis supersedeant,
 id illi usque die que habentes turpissimam suam
 perinde exequuntur libidinem. Hinc Pastor ad
 iram concitatas in Dei nomine, imprecatur,
 ut ante peractum annum, cœpto ludo desistere
 nequeant, qui mox in gyrum coacti, per con-
 tinuum, nobis die que circumvolvuntur annure
 (instar mole ventorum flatibus agitate) qui
 nec fame pressi, nec siti vexati, nec gelu & e-
 bu adusti, se invicem manibus juncos, cir-
 cumagitant, gyri figuræ facta & retenta. Effor-
 zo anno duro, Pastor cum collegis, illus ex

Eidem

fidūt accedens, fusi pro illis ad Deum preci-
 bus, manu dissolvit, deinde in templum agri-
 trahebantur Deo gratias habituri, qui illos tan-
 dem liberavit, ubi aliqui eorum mox diem obiici-
 supremum, nonnulli quosdam dixere dies, pavo-
 re & tremore omnium membrorum fluctuaveri
 reliqui superstites, quasi mirandorum DEI
 judiciorum documenta & testes. citant: Ola-
 Laur: Fernando in theatro trag. Ebrios. p. 333.
 Verum enim vero saltatione & forma
 puellarum nimium adamata, multi sibi
 damnum irreparabile accelerarunt, cum
 primis elegantes formarum & saltatio-
 num spectatores: illis enim ita occa-
 cantur, ut poculum extra auratum, in-
 tra vero ita sordidum, ut nec vestigia
 auri amplius existent, neque ejus aliquis
 sit usus in oeconomia, emant. Forma
 qua decipiuntur, est bonum triplex, fal-
 lax, fragile, & pericolosum Fortuna lo-
 let esse rete vel laqueus avaris, honor am-
 bitiosis, forma vero venusta lascivis, que
 quidem praeter modum mulierem con-
 decorat, gratamque reddit, sed in se, &
 nisi sit cum virtute conjuncta, est adeo
 fallax,

fallax, ut veluti prima mulier à pulchritudine & dulcedine fructus decipiebatur, ita ejus spectacione multi fallantur. Pulchritudo sine virtute, est instar statuæ vita carentis: fragile etiam bonum; nam veluti macula vel immundities quædam eam facile reddit ingratam, ita morbo quocunq; pulchritudo genarum absorberi potest, nam *fallax gratia, & vana est pulchritudo, mulier timens Dominum ipsa laudabitur.* Proverb. 31. v. 30. Inde Phocyll. καλλιδυσμόντων, ἐφε παιδῶν τούτους, forma puellarum difficultis est custoditu, eoq; difficilior, cum magna ejus sit vis, de qua Anacreon: Νικᾶ δὲ νέη σιδηρον, καὶ πῦρ καλῆ τις ψτα, id est ferrum & ignem superat mulier, quæ est formosa. V. N. Mil. 4. 3. Periculorum est bonum, nam tot elegantes forinorum spectatores sunt, qui de fenestra domus suæ, per cancellos propiciunt occasionem observaturi, qua oblata, fures forte evadunt, si minus periculum tamen subest magnum, cum etasem in munditijs & delicijs agat mellius, cui forma exquisita, quam quæ surpis. Plaut.

C

Nec

Nec etiam mirum habitum est; si quis
 eas inspectans à recta deflecteret via
 iplo etiam earum habitu vario commo-
 tus. Jusserat, ut ferunt, Turcarum Im-
 perator, omnium gentium habitum ve-
 stitumque pingi. Pictor ubi plurimarum
 nationum diversissimas vestes expre-
 sisset, hominem inducio tectum sta-
 euit, & juxta varii generis pannos
 hanc picturam suam interpretari jul-
 sus: hi, inquit, Ungari sunt, hi Poloni, hi
 Galli, hi Britanni, Itali isti, ita & de a-
 liis, ubi ad hominem illum investem ve-
 nit, hic inquit Germanus est, certa ve-
 stitus forma pingi nequit, nam quoti-
 diè novam excogitat. (a) Et hoc vitium
 penè in omnes nationes serpit: sed jam
 occasione data, de cultu & mundo
 muliebri veteri dicemus: Romanorum
 mulieribus id fuisse moris constat, u-
 capillos in crines distingverent & finge-
 rent, donec turrim repræsentarent, ju-
 venalis satyra 6 acriter satis, in mulie-
 rum ludos scenicos, libidines & superbi-
 am insurgit dicens:

-- tan

(a) *Comus Ergoii Pus.* 137.

tantes est quærendi cura decoris,
Tot premit ordinibus, tot adhuc compagibus
altum

Ædificat caput: Andromachem à fronte videbis
Post minor est, alia eridas. cedo si breve parvus
Sortita est lateris spatum, breviorga videtur
Virgine Pygmaea nullis adjusta choturnis.

Collaria (quæ an fuerint maribus
& fœminis communia dubitari potest)
priscorum singulis ferè mensibus mutata
Hieremias Drexelius (b) resencet: Jam
collare densum, & multo sindonis volumine
impeditum, jam è simplici tela collo affunditur,
jam in orbem, jam pene in quadrangulum
disponitur: jam ferro aut chalybe à prunis
salente, jam afferentis lineolis in plicas &
fusus ordinatur, jam à lotione temerè plica-
tum collo injicitur. Memini eti facies mea
non computet annos, cum è simplici byssæ
collaria in pelles usque, geminum cornu pro-
tenderunt; nec ita multo post demis sunt ac-
pies, & cornua illa, quasi forfice præfectas
quamvis & hoc pridem desitum. Cuperunt col-
laria deinde quantum in humeros expatiari,
& ergum etiam vestire, credidisse etiam manu-
tilia

(b) de cultis corp. exterioris cap. se

collis cervicibus imposita. Nec istud diu placebat, videmus deinde ē Gallia aut Italia candoria advolare, quæ velut ala collum ambiebant, & linea candoris radiss cingebant. Sed neque ista etatem tulerunt, iamque alia atque alias semperque novæ forme in consuetudinē veniunt. Passim jam vides collare multiplici placo gravissimum; quod instar valli collum ambiat. Pleraque segmentata, rugata & striata libe-
 ratiter. Quid, quod nec idem color in collaribus placet, qui olim ante annos aliquot, nomen in se candor in collaris probabatur, & quo illa candidiora. & magis nivea erant, haec mun-
 dulus illis magis placet. Jam vero & cœru-
 la & nigricantia & purpura passim vides, seu
 filo, vel tintura sic facta. Olim pepla evoca-
 tensebanter pulcherrima, quod avi sui mulie-
 brye iudicium Guil'el'mus Beroldus, Lugdu-
 nensis Antistes aeriter perstringit. Fama fuit
 nostro evo nummorum, quam pietatis dictior,
 quæ eo deliciarum processit, ut in unicum col-
 lare lavandum, explicandum, & ad certas ius-
 ges componendum, ipsos quinquaginta philip-
 pros expenderet, solita mercede. Prodigium o-
 minino nobile & suspiciendum in re tam pre-
 ra tam magni luxus. Haec ejus est narratio,
 Plinius à se vifam ait Lolliam Paulinam Caii
 Principis matronam, ut seruo quidem ac solenni

seremoniarum apparatu, sed medioerum etiam
phantalium ornis, smaragdis margaritisque
opercam, alterno toxu fulgentibus, zoro capite
crinibus, spiris, auribus, collo, manibus digi-
tisque, quæ summa quadringenties H. S. collige-
bas, id est, decies centeno milia philipporum
circumferret.

Varia certè veste Romanæ
utebantur mulieres, ut cuñatili, prasi-
na, russea, calthula, crocotula & car-
basina, nec specula & acus neglige-
bant, vittas & sindones, teristra & zo-
nas, & fascias pectorales & perisceli-
des cum cura & studio nimirum or-
nando corpori suo disponebant, Athe-
næus & Plutarch. memorant. (b) qvod
incredibile videri possit: id Sybaritis
moris fuisse, ad convivia, aut etiam sacri-
ficia, annum ante invitare fœminas, ne
qvid temporis deesset, corporis cultui
parando. Nec Persæ Reges fœminam
admittebant, nisi per annum prius lo-
tam, comtam, politam, pumicatam,
delibutam exornatamque, & id etiam
sacra

(b) Athen. l. 32. Dyp. no/ op. c. 6. Plut. tom. I.
opusc. in con. 7. sap.

sacra Estheris historia aliquatenus confirmat cap. 2. v. 12. Id Terentius jam suo a^{et}vo expertus in hæc erumpit verba:

---- nosli mores mulierum:

Dum moliuntur, dum comuntur annus est.

Item Plautus dicit: (c) qui magnam negotiū vim sibi comparare vult, navem & mulierem exornare incipiat, neque unquam bæ duæ res satis ornantur, neque eis ulla ornandi satia satietas est. Quæ noctes diesque omni in aestate semper, ornantur, lavantur, tergentur, poliuntur. In pedibus illarum tantum luxum fuisse, ex Hierem: Drexel. intelligimus, ut nomina ad exprimendum vix sufficiant, quantum profapiam & stemmata lunatis calceis jactabant, quos aut elegans lunula insigniebat, aut corniculans fimbria mordebat: varius certè hic luxus & in infima & vilissima parte corporis humani. Elegantes illos sicionios calceos etiam habebant, item mulleos patriciū, foccos alii, aut focculos, crepidas, cothurnos. Huic tandem calceorum formæ, seu illa sponte sua displicere cœperit, seu placuerit nova, aliæ atque aliæ success-

(c) Pier. Act: 1. sc.

se.

runt, nam modo acuminati placent, modo
lati à fronte, modo fenestrati & dissecti, mo-
do illas sine vulnere malumus. Calceamen-
torum erant vincula, ansulae ē polito fer-
ro, aut etiam argento, evilescentibus illis,
corrigiæ, obstragulæ & ligulæ succeſſe-
runt, jam verò & hæc desita. Perifceli-
des à genibus raptarunt, & calceis affige-
runt, contra hanc in calceis pompa a-
criter Chryſost. (a) suo ævo insurgit di-
cens: *Quantum vobis dedecuseſſe putatis, cum
sericæ licia calceamentis vestris, quæ nec vestibus
quidem vir probus unquam subtexerit, diligenter
inſeritis: quantum hoc dignum cachen-
nis arbitramur.* Post pauca iterum. Non.
ne vides naves fabricari, eligi remiges & gu-
bernatores, vela dari ventis, maria navigari,
ac mercatores patriâ, uxoribus & liberis re-
lictis, ac vita contempta & fluctibus commis-
sa; ad extremas barbarorum partes, mille
periculis peruenire, propter sericæ hæc licia, us-
tu scilicet calceis tuis ipsa inſeras, & corium
exornes? Aliud eſt cultus, aliud mundus
muliebris, ad illum singula ornamenta

cor-

(a) tom. 2. bom. 50. in c. 14.

corporis spectante, ad hunc autem cœtra ut: lavationes, myrothecia; peregrini odores, molibus, smegmata, & specula perrinent; ad hæc quippe comam curiosius struebant, crines velut suggestum ædificantes: utq; turres sublimibus concinationibus in occipitio repræsentarent, multas, easque optimas perdidere horas, apud hæc domestica oracula, quæ consulabant anxiè inspicientes, ne quid nævuli, industriam oculorum effugeret. Contra hos otiosos fucos gravissimè Sen. (a) queritur: quibus apud Ton'orem multæ hore transmittuntur, dum decepitur si quid proxima nocte succrebit, dum de singulis capillis in consilium itur, dum aut disjecta coma restituatur, aut deficiens, binc atque illinc in frontem compellitur. Quomodo irascuntur, si tonsor paulo negligentior fuit? quomodo excedunt, si quid ex juba sua decisum est, si quid extra ordinem jacuit Ec. Quis est eorum, qui non malit reipublicam turbari, quam comam suam, qui non sollicitior sis, de capitib; sui decorare, quā de salute, qui non contiose esse malit, quā bene-

honestior? etiam quasi pudicitie mundanitatis eas feminas habet Tertull:^(b) quæ ut loquitur consilium formæ ē speculo petunt. Jam speculum ornatus, inquit Seneca, causa tantum adhibitum est, ad hoc enim peregrini odores, Moschus, Smegmata, variaque pigmenta vultui prælinuntur, sed cum multa in hanc rem disputari possent, nos metu tædii filum rumpimus.

CAPUT QUARTUM.

De Muliere ex Sue torva.

Delineatis illis characteribus, ex quibus mulier, quæ ab Equo facta dicitur, dignosci potuit; ulterius ad methodum prodituros receptam, ex sue torva alia rursum spectanda nos excipit mulier,

^(b) de cult. fam. c. 8.

C5 de-

de qua Phocyll. ιδε συδε βλοσφης ετ αρ και
γδε μεν εσθλη. E suetorva neq; sane bona, neq;
etiam mala est. Sus est animal passim no-
bis obviū inter purgamenta ædium se vo-
lutans, qvod merito βλοσφη dicitur; id est
torvum ἀ βλέμμα σύρειν, visum trahere &
torquere. A natura qvippe alias adspectu
est terribile, qvia ex continua illa voluta-
tione exasperatur, & formidabilius redi-
ditur; Otto Melander in joco-seriis dicit:
*in Arcadia spectatam esse suem, qba præpingue
dine carnis, non modo surgere non posset, sed etiam
ut in ejus corpore sorex ex ea carne nidum fu-
cisset, & peperisset mures.* Hoe etiam in juventu-
factum accepi inquit M. Varro, (a) Pediculis
sæpius infestantur, de qibus inequitan-
tes corvi prædantur. Memoria etiam
multum valere dicuntur, qvod Ælianuſ
hisce probat & ostendit: Porculatoris
vocem suillum pecus ita agnoscit, ut et-
iamsi ab eo procul seductum fuerit, ap-
pellantem intelligit, cui qvidem rei te-
timonio est id, qvod proxime se-
quitur. Cum maris prædones ad Tyrrenam

(a) citant. Job. Rivo Attendoriense
in libello de puerorum institutione

scr.

terram piraticam navem appullissent ex
hara permultos sues abactos impolue-
runt in navem, quam solventes ad navigan-
dum incubuerunt. Subulci presentibus piratis
silentium tenebant, suesq; etenus abduci que-
scabant, quod ad ex portu se latrones eripuissent,
et terra solvissent. Tum voce, suibus audiri soli-
ta, suarū, quam maxime poterant exclamantes,
eos retro versus ad se revocabant. Porci primum
in sublatū clamorem pastorum exaudierunt, sta-
tum se in alterum navis latus compellentes eam
everterunt: [maleficæ pirate, quam mox fundi-
tus perierunt, suesque ad suos enatarunt. Mira
memoria in sordidis animalculis, in quib-
us nil æque miramur, ac carnem quā
proxime hominem accedunt, simiæ ex-
ternis, sues vero internis partibus homi-
nem referre dicuntur; adeoque tantam
cum humana carne similitudinem haber-
caro suilla, ut aliquando pro ejus huma-
nam carnem, sine aliquo gustus aut olfa-
ctus suspicione comedent. (B) De animi
item pollutione Judæos admonere Deus
voluit, inter alias rationes hujus, præce-

(B) quod Conradus Gesnerus memo. pti,
rai, citante Franzio SS. Theol. D.

pti, de prohibitione carnis tuillæ, ne vi-
tam pororum imitarentur, qd ad solam
mortem nutriuntur, ne ventri ac voluptatibus
servientes, ad faciendum iustitiam inutiles es-
sent, ac morte afficerentur. Item ne se fadi-
libidinibus immergerent, sicuti suis qui se in-
gurgitat ceno: vel ne terrenis serviant simu-
lachris, ac se luto inquinent, luto enim se ob-
linunt, qui DEOS, id est qui lutum terramq;
deenerantur (c) Videmus ergo quam lotu-
lentum & torpidum hoc animal est, ex
ipsius Dei testimonio, qvod nunquam ce-
sum aspicit, sed in terra toto ore & cor-
pore projectum, ventri semper & pabu-
lo servit. Cujus speciem relaturas etiam
qvasdam statuit & sensit Phocylli mulie-
res, qvæ parva solent esse facie, eaq; an-
gusta, qvæ scilicet inter utraq; tempora
in angustum est coarctata, simili suum
fronte, qvæ imperitis, stoliditatis, indocilita-
tis, & inqditionis cujuscunq; indicium est (d)
addito naso in summo, vel extrema ejus parte,
erat

(C) Lact. de vera sap. l. 4. c. 17. (d)
ex mente Celeb. & experientis M. D
Goclenii, in Physiol. sua pag. 42

raffo, qui insensatum denotat hominem. Hujusmodi mulieres nil aliud student, quam ut cuticula curetur: unde apud Græcos Ebriositas mulierum in proverbium abiit, sic enim ajunt: τὰς γυναῖκας, τὰς καπηλέιας: & ulcerius: ἄτοπην Φιλοπότερες μάλλον ἢ πελυπότερες. Romanarum plerasque mulierum, temperantes et vini fuisse detestantes constat; pudor quippe bic illis erat major, quam si neglecto marito, cum lia concubitum petiissent: (a) Qvibus id fuisse moris, ex Plinio docemur, qvod in plateis viri mulieribus obviam accedentibus, mutua dederint oscula, quibus viri odorem explorarent, quo conrepto, fas erat ipsis, mulieres ebrias hac usus uirga privare. Mulieres autem nil eisque decere, eisque laudi dari, ac cibi potusq; temperantiam. (b) Qvamvis autem ut commemoravimus, alienæ furent à vino, humanæ mulieres, sicut etiam vino illis interdictum fuisse constat, interim tamen non omni vino ab-
 sti-

(a) Dionysius. memorat Halicarnas.

(b) Sanct. affirms Ambrosius.

stinebant, sed illo solum quod dicitur
 iuvos εὐτούρος & ἀνδρεῖον; bibebant enim Lo-
 RAM sive LURAM & POSCAM ut tradide-
 rat Varro, in de vita Populi Romani
 fortè nec ignobiliores fastidivere po-
 tum barbarum cuius meminit Plutarch
 in sympos. qui valde inebriabat. De hi
 possent multa disputari sed nos pergi-
 mus.

CAPUT QVINTUM.

De Muliere ex Cane.

Expositæ mulieri suillæ, pejor rursum
 canina scilicet succedit, de qua Pho-
 cyllid. ή δὲ κυνὸς χαλεπή τε καὶ ἄγριον, εἴ-
 ne vero molesta & fera est. χαλεπὸς est per-
 nicioius, noxius, difficilis magno cum
 labo

labore junctus, iracundus. *ἄγριος* dici-
 rur de rebus, quas agri producunt; in-
 de agrestibus moribus homo, ferus di-
 citur, quae nostra est significatio; &
 tandem de ipsis rebus sumitur, ut:
ἄρετος πίλευς atrox bellum. Ut au-
 tem haec iterum mulier cum suis mo-
 ribus noscitari possit, canis proprius na-
 turam indagatam obtinuisse, præstat;
 Est igitur hoc animal domesticum, in-
 deoque facilius meliusque omnibus no-
 tum, ut non opus habeamus in ejus
 proprietatibus recensendis justò diutius
 immorari: voracissimum est, ossa etiam
 rodit, tamen non carnem spernens, quæ-
 eunque tandem offerantur devorat &
 deglutit, sive cadavera sint, aut quid pe-
 jus. Irarum furiis agitur, quas etiam in
 homines præsertim peregrinos exerit, ia-
 quos maximo impetu & extenso ri-
 fertur, imo etiam famulos, beriles liberos
 & heros ipsos à Canibus laceratos memoria
 proditum esse scaliger ait, nubitque inhospita-
 bilius est Cane, hoc enim pene solus habet aut
 una paucis commune, ut nullam cum suis

popularibus in eis societatenz, hinc proverbiū ortum: una domus non duos alit canes alter qvippe alterum vix in vastissimo ferre qvit domicilio. Jam characteres canis sunt, esse vultu interciso, acutæ naris, oculorum eminentium, & parvæ statu-ræ, qvæ pravitatem, calliditatem, levitatem & iracundiam arguunt, addita lemn & diffusa fronte, qvæ litigiosum esse infert, Med. D. Goclenio teste, dicente: *frons lenis & sine rugis litigiosum denotat, refertur ad canes.* Hoc mulierum genus pessimum est, qvamobrem qui aliquam, hujus indolis inscius duxerit, commiseratione dignus videtur; cuius generis exemplum hic satis esse potest Xantippa socratis uxor, de qua cum multi multa referant, & inter alia qvomodo Socratis fuerit impossibile, ediscere hujus caninæ mulieris studia, licet cum omnibus hominibus utpote exellens philosophus, vixisset familiarissime: hoc singulare est qvod de illa refert (a) qvod cum Socrates aliquando invitasset Euthydemum ad cœn-

a Plut. in tract. de non inscendo.

cœnam, hæc quidem primo contumelias ingessit, postremo autem evertebat mentam. Nec defuerant ex hoc genere tantæ malitiæ, ut & necem attulerint maritis, q̄ ual̄is uxoris Spitaenensis, de qua (a) & Ihebe Alexandri Pherei uxori, de qua (b) & aliæ innumeræ, quas optamus esse dæmoniæ πόρρω.

CAPUT SEXTUM.

De Muliere ex ape.

Expositis mulieribus fastuosis, lutulentis, molestis & feris, optima tandem nobilissimæ Apis ingenium & mores exactè referens, indaganda proponitur, de hac Phocylli: ή δὲ μελίσσης, ὀικονόμος τὰ γαστὴ καὶ ἔπισταται εργάζεσθ, ἵνε εὐχε Φίλι, ἕταιρε λαχῶν γένεσι μερόεντ. EX ape autem dominus gubernatrix, bona est, & scit laborare. Cujus opta ebare socie assequi conjugium desiderabile. ὀικονόμη dispensatrix rei familiaris; Luc. 16. 1. apud Cass. iurij ὀικονόμη, rei familiaris administratrix;

(a) curz. l. g. (b) Val. Max. l. p.

erix; qvæ h. loci mulier est. In politia
 ὀικόνομοι sunt, qui rerum publicarum
 curam gerunt; Ministri & ecclesiæ
 Pastores vocantur ὁ κόνομος μυστήριον Θεον.
 Deinceps ὀικόνομοι dicti sunt qvibus res
 ecclesiasticæ gubernandæ mandabantur,
 qviique curam pauperum habebant, ge-
 neraliter etiam ὁικονόμος est distributor
 & dispensator. Tales inde apud nos
 œconomi Templi audiunt, qvibus ex
 parte respondent Aediles curules, sive
 majores, apud Romanos, qvi ut tem-
 pla, theatra, porticus & fora reficeren-
 tur, curabant. Oratores etiam dicun-
 tur ὀικόνομοι, & indè est distinctio inter
 orationem ἀνακρίψεων & κακου διτη, &
 est ὀικονομία in scribendo idem qvod di-
 spositio. Sic ὀικονομία orationis, causæ
 dispositio dicitur, (c) item Quintilianus (d)
 Quæ elocutionis sunt, Hermagoras subjicit œco-
 nomie. Inde etiam œconomia non male
 dicitur providentia DEI & sapientia, qva
 omnia moderatur in hoc mundo, tan-
 quam in domo sua; ex qva notatione
 (c) apud Cicer. principio l. 8. ad S. Au-
 sticum. (d) libro 3. cap. 3.

S. Augustinus libro suo fecit titulum de civitate DEI. Dicitur præterea hæc mulier *æxacta*, bona, proba, rei aliquius perita, quasi *æxacta* valdè divina, vel ab *æxacto* & *facto* celer; epitheta optima, quibus hæc mulier optimè exprimi potest, quæ tam probè *Æxactatæ* i. *factæ*: à verbo quod significat opus facere, quæ præfatis potissimum de opere suo usurpatur & de bello; de opere quod ruri sit, plural. *Æpox* lata arva. Ut igitur hujus rursum mulieris *ex Apis* mores obtineamus, intimius apum naturam intropicere necessum & est consultum. *Apis* est insectum nobilissimum, laboriosissimum, ingeniosissimum & utilissimum
 (e) Cuius mencio etiam fit Eccl. II. ubi laudatur. In hoc enim nobis plurimarum virtutum simulachra & æmulationes proponuntur, quas non absque admiratione, quomodo sine ratione exerceantur, intrueri possumus; videatur enim natura, plurima dona, & pulcherrimas commoditates vicem ejus supplentes, ad minimum adumbrantes ipsi sufficiunt, e-
 (e) definit Cel. Sperl., & quidē recte. Iu-

lucetqve hæc ejus prudentia maxime
 in Reipublicæ administratione, ubi velu-
 ti statum observare licet monarchicum;
 namqve Præsul huic unus instar Regis
 præsidet, qvi tamen non communi con-
 sensu & suffragatione constituitur, nec
 ordine successionis ad ipsum imperium
 descendit, sed ab ipsius naturæ Auctore,
 ad hunc dominatum provehitur, pro-
 pter singularia dona, qvibus omnes a-
 lias apes antecellit; ceu de hoc elegan-
 ter Basilius discurrit. Est enim majoris
 staturæ, exqvisitoris formæ, item si-
 mul in alias propensior: rei familiaris o-
 ptime satagit, domos sæpius subintrans:
 labores urget, æconomia bene disposita,
 qvod unus mel fingat, alter favos con-
 struat, observatis etiam ætate provectis
 qvibus copia manendi domi, Regemq; ob-
 servandi conceditur. Cujus obedientiæ &
 reverentiæ ipsis tantum est erga Regem
 suum, ut arietante qvodam favos, non
 nisi rege præeunte, defensuræ erumpant:
 qvæq; illam senio confectum, aut morbo
 corruptum, alis suis sublevantes, huc &

illuc deferunt. Mira reverentia in pusil-
lis insectis, rationis expertibus, miranda
porro magis, & inæstimabilis earum est
operatio, qvippe qvæ circumvolitant
succos ad mella idoneos, ex omnibus car-
pentes pratis, qvos per turbines & pro-
cellas conservatos, in suas evomunt cel-
las, deinde per tavos digerentes, inde
mel fingunt; est autem id dilutum in-
star aquæ, qvod in suos intulere alveos,
sed quo modo postea fervescat, dulcescat,
crascescat, Physicis & Medicis discu-
tiendum relinqvimus, ne extra justum
vagantes scopum, πλυντες γυμνοσύνης accu-
semur. Videmus iterum has proprie-
tates etiam bonæ Matrifamilias attribui
posse, qva salva, res manent salvæ, pe-
reunte torpescunt, flaccescunt. Domini
suæ ut Apiario præsidet, qvam sæpiissi-
mè subintrans, ad omnia ibi curiosè
attendit, ne disjecta aditum cuicunque
præcludant. Ad labores hortatur, qvibus
propiras sæpe manus admoveare, non
dedecus dicit. Nec defunt hujusmodi
apiariæ mulieres, qvæ rerum etiam ur-
bana-

banarum administrationem suscipere sustinuerunt, quam tamen non minus arduam & difficilem, quam bellicarum, Themistocles & Marius, nonnullaque alii belli fama incliti viri significarunt; quibus in militaribus negotiis cuncta prosperè, in Civibus non æque fluxere. Plenus est Plutarchus mulierum laudibus præsertim bellicosarum. (†)

Alexandra Palestina, Regis Alexandri uxoris, post fata mariti principatum arripuit; Hieronum filium natu maximum, pontificem & Regem constituit, Aristobolum minimum natu, quod instabilis & ferventioris ingenij esset, prædatum esse voluit: quia subditis bene consuleum esse volebat. Augendis copijs ad tuendam regnum semper intenta, duplicum conflavit exercitum, validaque mercenaria paravit armas, quibus non modo sua gentis Barum roboravit, sed etiam exteris se metuendam reddidit. Ita cum sua insigni glorijs, populisque commodo, novem annis regnum, à mari sibi retulit, feliciter administravit. Ex hoc & aliis locis, passim obviis exemplis non obscure patet, quam quædam mulieres præ aliis prudentia & ingenio præstent, ut inge-

(‡) in tract. de virtutibus mulierum. ber.

bernanda, bonis legibus & præclaris in-
 stitutis, republica, labores & molestias
 sustinuerint. Qvare non temere Apia-
 rio comparantur, qvi reipublicæ lux o-
 ptime constitutæ administrationem ha-
 bet, hostes suos, ut fucos, vespas, araneas,
 birundines, & terpentes propellit, qvos
 necaturus invadit: cujus rei id est docu-
 mentū, qvod Arist.(g) Apes aliquando in
 eqvos involasse, eosqve interemisse: alias
 etiam novimus qvantis aculeis, qvantoqz
 imperu in hostes suos ferantur. ab ex-
 perientia eruditi, denique etiam in sacris
 hostes Ecclesiæ comparantur concita-
 tis & irritatis apibus. Porro probam &
 nuditiei studiosam mulierem repræ-
 sentant, puritate sua, cujus videntur stu-
 diosissimæ, cum omnis animalis carnem
 spernentes, solis florum succis nutrian-
 tur. & excrementa in cellula peculia-
 ri, diutius congesta & seposita, depor-
 dare dicantur, idque non internitente
 luce, sed nebulis obscurata facientes.
 Adhæc etiam nec putidum cadaveris
 ærorum intra alveos ferre possunt, sed
 (g) lib. 8. cap. 40. in bīß. anima!.

citi-

cius evehunt: omne simul ungventi genus detestantur, non enim in locis illis, quæ ungventa olen, commorantur. Hæ iterum proprietates ex omni parte huic mulieri applicari possunt, quæ tota videtur nata ad custodiam & domus administrationem, in qua instar apiarii singula scite digerit, ne disjecta videantur: puris vescitur cibis, purasque amat patinas, suavis ordo & odor ipsi cordi sunt, qui ex puritate ejus sensim pullulant. Cultum corporis sui non ad mollitiem & luxuriam, sed honestatem & jucunditatem pro conditione sua parat quæritque; qui quamvis varius sit, etiam mulierem ex ape decet & honestat etiamnum, modo cum ratione & pro conditione cuiusvis adhibeat. De castitate mulierum veterum, Romanarum plerumque & Græcarum, multa es- sent dicenda, sed nos manum de tabula:

*Solventes memori meritæ ex pectori grates
Inde DEO cæptum, quod finit esse bene.*

***